

INTERVIEW HOOGLERAAR HARALD BENINK

‘Harde sancties tegen Rusland kunnen averechts uitpakken’

Woensdag maakte de Europese Commissie het plan bekend voor een complete boycot van Russische olie. Het Westen moet oppassen met steeds zwaardere sancties tegen Rusland aan te kondigen, waarschuwt Harald Benink, hoogleraar economie aan de Universiteit van Tilburg.

Peet Vogels

Tilburg

De sancties zijn bedoeld om Poetin duidelijk te maken dat hij te ver is gegaan. Dat is toch een belangrijke boodschap?

„Zeker. De oorlog is verschrikkelijk. Het is echt afschuwelijk wat in Oekraïne gebeurt. Natuurlijk schendt Rusland het internationaal recht. Maar de oorlog is tien weken bezig en we zitten al met het zesde sanctiepakket. Ik denk dat het goed is om even na te denken over de optimale strategie.”

Wat is de optimale strategie?

„Ik maak me zorgen over de voortgaande escalatie, zowel militair als van economische sancties. Het gemak waarmee wordt gesproken over nog zwaardere sancties en nog zwaardere wapens verontrust me. Rob de Wijk, oprichter van het Haags Centrum voor Strategische Studies, maakt zich grote zorgen over een militaire escalatie. We spreken nu over een boycot van Russische olie en wellicht op termijn van gas in Europa. Realiseren we ons wel dat dat ons in een diepe economische crisis kan storten?”



▲ Harald Benink. FOTO ANP

Hoe bedoelt u dat?

„Europese landen, en dat geldt zeker voor Duitsland en Italië, zijn zeer afhankelijk van olie en gas uit Rusland. Als de gaskraan dichtgaat, zal dat tot een diepe recessie leiden. Voor Duitsland wordt al een krimp van 5 procent voorspeld. Dat is meer dan na de corona-uitbraak. Toen deden regeringen er alles aan om de economische schade te beperken. Nu ben ik verbaasd over de vanzelfsprekendheid waarmee over een boycot wordt gesproken.”

Die boycot is bedoeld om te voorkomen dat Europa Poetin van geld voorziet om de oorlog te financieren. Dat is toch prima?

„De vraag is of het helpt. Voor de korte termijn in ieder geval niet. Rusland heeft de afgelopen jaren



Als de gaskraan dichtgaat, zal dat tot een diepe recessie leiden

grote reserves opgebouwd waarmee het leger gefinancierd kan worden. En door de sancties kan hij niet bij de helft van dat geld. Bij de helft dus wel. Dat betekent dat hij zeker voor de komende tijd nog genoeg reserves heeft om de oorlog te voeren. Tegelijk storten wij ons in een diepe recessie. De toch al hoge inflatie zal nog hoger worden door stijgende olie- en gasprijzen. Dat vraagt nogal wat van de samenleving. Zeker als er later in het jaar opnieuw corona-uitbraken komen, waar al voor gewaarschuwd wordt. De spanning tussen landen zal oplopen en dat vergroot de kans dat de Europese eenheid verdwijnt. Dan gaan landen afzonderlijk deals sluiten met Rusland en kunnen we helemaal geen vuist meer maken. Dan werkt de economische escalatie juist contraproductief.”

Wat moet er dan gebeuren?

„We zitten nu allemaal in de emotie. Het is nodig om het hoofd koel te houden. De Amerikaanse president Joe Biden, die Poetin een oorlogsmisdadiger noemt, bijvoorbeeld. Dat helpt niet. Denken we echt dat Poetin vertrekt als we Oekraïne zwaardere wapens leveren? Nu geven we Rusland elke keer een nieuwe klap in het gezicht met steeds zwaardere sancties. Is het waarschijnlijk dat Poetin hierdoor tot inkeer komt? Ik denk het niet. We hebben al zware sancties ingesteld. Laten we kijken hoe die uitpakken in de praktijk. Uiteindelijk moet de oorlog door diplomatie worden opgelost. Er moet ruimte komen voor onderhandelingen. Daar helpt de verdergaande escalatie niet bij.”